

Inicijativa mladića

Program za promociju rodne ravnopravnosti,
nenasilja i zdravih životnih stilova

care®

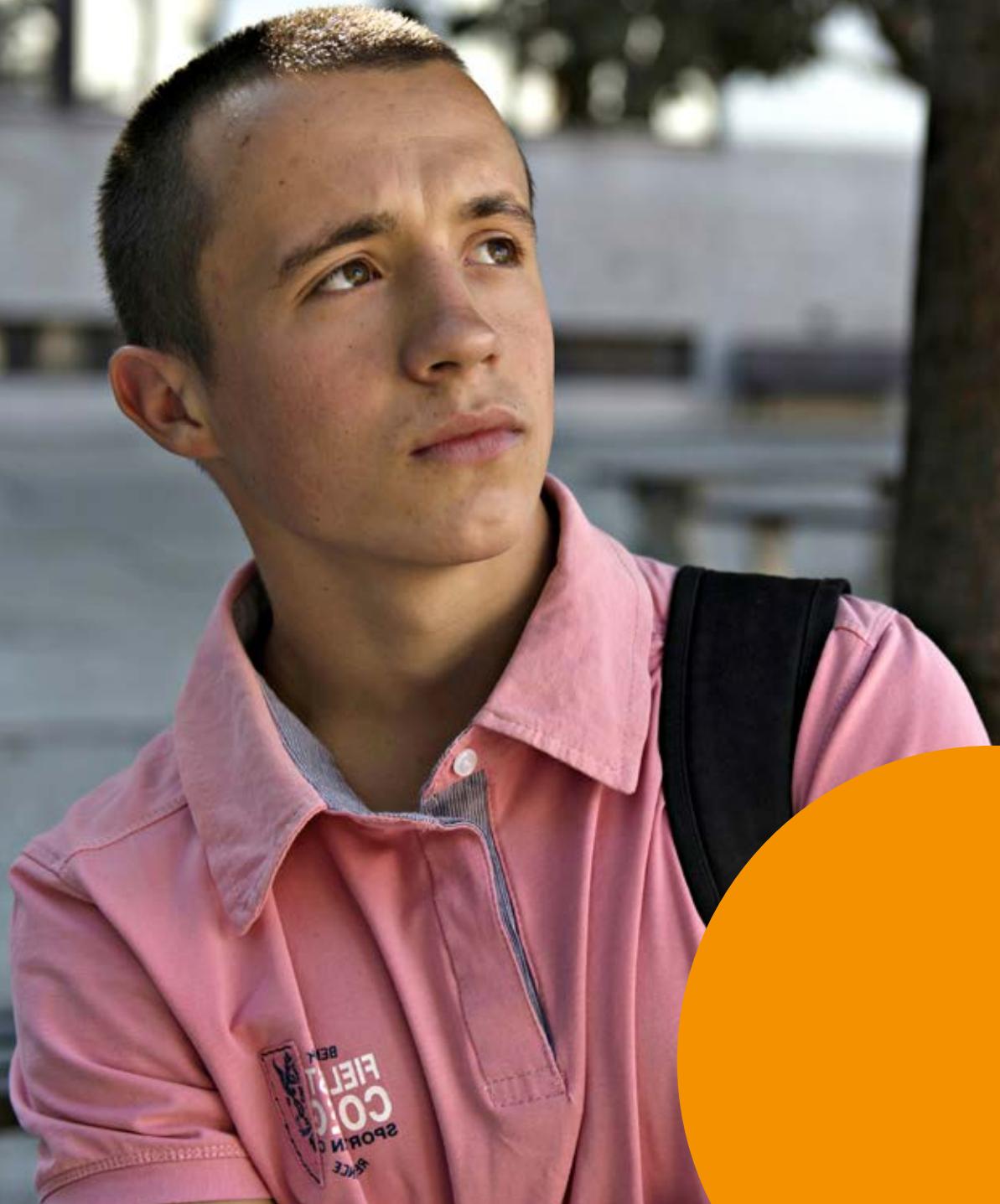

CARE International na Balkanu

CARE International više od 25 godina realizuje projekte na Balkanu. Tokom ratova i sukoba 1990-ih, CARE je svojim humanitarnim radom odgovorio na uništavanje, traumatizaciju, raseljavanje i međuetničko nepovjerenje širom Balkana. Od 2000. godine orientacija CARE-a je preusmjerena na razvoj, sa ciljem da se osiguraju socijalna, ekonomska i politička prava ugroženih i marginalizovanih grupa; da se ta prava priznaju i ostvaruju, doprinoseći na taj način održivom miru u regionu. Strategija CARE programa razvila se u dva pravca: a) **društveno-ekonomska**

inkluzija ugroženih manjinskih i drugih marginalizovanih grupa kroz jačanje njihovih kapaciteta i stvaranjem većih mogućnosti koje će im omogućiti da se integrišu u društvo i ostvare praktikovanje svojih prava; b) **rodna ravnopravnost** promovisanjem vrijednosti i praksi rodne ravnopravnosti, različitosti i nenasilja, jačanjem kapaciteta lokalnih, nacionalnih i regionalnih aktera u cilju ostvarenja socijalne pravde i stvaranjem mogućnosti kroz inovacije, učešće, učenje, saradnju i zagovaranje. CARE podstiče partnerstva sa sektorom civilnog društva i vladama posvećenim doprinosu pozitivnim promjenama u društvu.

Program Inicijativa mladića

Inicijativa mladića (YMI) započela je u 2006. godine i implementira se u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Hrvatskoj, Kosovu* i Albaniji, a se oslanja na CARE-ove sveobuhvatne i programske napore za sprečavanje interpersonalnog i rodno zasnovanog nasilja (RZN), kao i za promovisanje rodne ravnopravnosti u regionu. Inicijativa mladića podstiče mlade ljude da izgrade svoja znanja i stavove u vezi sa rodnom ravnopravnošću i zdravim životnim stilovima i da smanje nivo svih vrsta nasilja. Inicijativa mladića je započela sa malim kognitivnim istraživanjem u kojem je istraživala stavove i ponašanja mladića, a zatim je tokom godina prerasla u sveobuhvatan program sa različitim komponentama namijenjenih mladim ljudima, roditeljima, profesorima, edukativnim radnicima, studentima, novinarima i drugim važnim akterima. Od samog početka, ovaj program je direktno uključio više od 120,000 učenica i učenika i 1,600 nastavnika/ca u više od 230 srednjih škola. Istovremeno, više od 750,000 ljudi je direktno učestvovalo u drugim projektnim aktivnostima i kampanjama na Balkanu.

Obrazovni programi

Srž intervencije Inicijative mladića je serija grupnih edukativnih radionica koje prate kampanje usmjerene na promjenu društvenih normi i ponašanja koje promovišu kritičko i lično razmišljanje o rodu, maskulinitetima i zdravlju, sa snažnim naglaskom na prevenciju

nasilja. Radionice su izrazito participativne i bave se pitanjima zdravlja i odnosa iz rodne perspektive, uključujući seksualno i reproduktivno zdravlje, komunikaciju i pregovaranje, upotrebu droge i alkohola, kontrolu bijesa i prevenciju nasilja.

Jedan od najvažnijih ciljeva CARE-a i partnerskih organizacija je da se Program M (rad sa mladićima) i Program Y (rad sa devojkama i mladićima) uvede u nastavni program srednjih škola. Do sada je program akreditovan u Hrvatskoj, Srbiji i na Kosovu* od strane nadležnih ministarstava obrazovanja. Ono što je najvažnije, on je postao obavezan u nekim dijelovima BiH jer čini obavezni dio 25% časova odjeljenske zajednice. U ovom procesu, zahvaljujući uspješnoj saradnji sa predstavnicima ministarstava pokrenut je niz obuka za profesore i profesorce na kojima oni uče o metodologiji programa M i Y, a takođe dobijaju i tehničku pomoć od omladinskih partnerskih organizacija za implementaciju programa u svojim školama.

Pored Programa M i Programa Y, CARE i partnerske organizacije takođe su razvile posebne edukativne programe koji su se razvili iz rada sa mladima i potrebe zajednica na Balkanu, a to su: Program E – za rad sa učenicima i učenicama viših razreda osnovnih škola, Program Y+ za rad sa mladima u riziku od ekstremizma i radikalnog ponašanja, Program D – o radu sa devoj-

* Ovim se ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 Savjeta bezbednosti Ujedinjenih nacija i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti. (odnosi se na cijeli dokument)

kama, Priručnik o rodnoj senzibilizaciji o izvještavanju medija o rodno zasnovanom nasilju – o radu sa predstavnicima medija. CARE i partneri su prilagodili Program T – program za očeve, staratelje i zdravstvene i socijalne radnike i radnice za promovisanje uključivanja očeva u staranje djece.

U svrhu reagovanja na hitne potrebe tokom migrantske krize od 2015. godine, CARE je razvio Program za uključivanje muškaraca i dječaka u vanrednim situacijama koji je namijenjen za rad sa mladićima – maloljetnicima bez pratnje, koji putuju sami i koji su privremeno smješteni u prihvatnim centrima duž Balkanske rute.

Intervencije u školi

Inicijativa mladića se implementira u srednjim školama, što joj omogućava da ostvari visok nivo učešća mladića i djevojaka u dobi od 15 do 18 godina. U školama koje učestvuju u projektu, obučeni vršnjački edukatori i edukatorke zajedno sa profesorima/kama vode sesije Inicijative mladića koje su integrisane u redovan raspored časova tokom školske godine, sa naglaskom na četiri ključna programska područja: (1) rodna ravnopravnost; (2) nenasilje; (3) seksualno i reproduktivno zdravlje; i (4) prevencija upotreba alkohola i droge. Inicijativa mladića takođe se proteže izvan učionice. Ovaj program uključuje opcionalna okupljanja u formi rezidencijalne obuke na kojima edukatori/ke drže dodatne sesije i aktivnosti jačanja tima u živopisnjem okruženju. Drugi važan aspekt ovog programa je "Budi muško" kampanja, koja ima za cilj da ojača ključne poruke Inicijative mladića i podstakne promjene na nivou škole i šire. Ovu kampanju prate raznovrsni edukativni materijali,

društveni mediji i aktivnosti koje organizuju i izvode učenici i učenice, članovi i članice "Budi muško" klubova (BMK). Na Balkanu postoje 33 aktivna Budi muško kluba sa 2.600 aktivnih članova/ica.

Intervencije u zajednici

Inicijativa mladića širi svoje aktivnosti unutar i izvan škola. Partneri Inicijative mladića zajedno sa mladićima i djevojkama osmišljavaju različite aktivnosti u zajednici, predstave, BMK TV i radio, forme, okrugle stolove i konferencije sa ciljem da okupi sve relevantne aktere kako bi razgovarali o značaju rada sa mladićima u vezi prevencije nasilja i promovisanja rodne ravnopravnosti.

U svim zemljama formirani su Forumi pravih muškaraca koji predstavljaju forum VIP ličnosti (glumci, muzičari, političari i sve ostale javne ličnosti) koji su se izjasnili kao promoteri nenasilja i koji djeluju kao saveznici u promovisanju drugačijih maskuliniteta i identiteta vezanih za muškost.

Jedan segment intervencija Inicijative mladića je usmjeren na rad sa sportskim grupama, studentima pedagogije, novinarima i praktično svim grupama koje imaju uticaj na mlade ljude u njihovom svakodnevnom životu.

Jedan od najznačajnijih događaja vezanih za aktivnosti u zajednici je razvoj i realizacija pozorišne predstave pod nazivom "Muškarčine" koju je do sada vidjelo preko 10.000 ljudi širom regiona Balkana i Evrope, kao i predstava o ekstremizmu „Kako ja ovo sinu da objasnim?“ koju je do sada gledalo oko 2.000 ljudi.

Kampanje

Program Inicijativa mladića je najviše prepoznat po svojoj kampanji BUDI MUŠKO, MIJENJAJ PRAVILA. Centralna tema ove kampanje je preispitivanje krutih normi maskuliniteta. Prateće podteme uključuju prevenciju nasilja nad ženama, prevenciju vršnjačkog nasilja (ili maltretiranja) i promovisanje seksualnog zdravlja i zdravih odnosa, od kojih su mnoge obrađene u radionicama. Ton kampanje je provokativan, ali nije sklon držanju pridika. Kampanja koristi atraktivni vizuelni identitet da podstakne mladiće na razmišljanje o prednostima i o tome koliko je "kul" biti uključen u pravednije i nenasilno ponašanje i odabrati zdrave životne stilove.

Pazisex.net je obrazovna web stranica koja se bavi tematikom seksualnog i reproduktivnog zdravlja namijenjena je mladim ljudima, ali takođe i prosvjetnim radnicima uključenim u ovu temu. Web sajt je dizajniran od strane mlađih ljudi i profesionalaca i promoviše se među mlađima kao mjesto na webu gdje se mogu prikupiti relevantne informacije, učiti i razgovarati o srodnim temama.

www.pazisex.net

pazi se **X**.net

SUPER
TATA

Program Inicijativa mladića aktivno je uključen u globalne napore putem implementacije **Kampanje globalnog očinstva – MenCare** koja promoviše učešće muškaraca kao ravnopravnih, nenasilnih očeva i statraljata u postizanju blagostanja porodice i rodne ravnopravnosti. MenCare kampanju koordinišu Promundo i Sonke Gender Justice Network u saradnji sa MenEngage Savezom čiji članovi su i većina partnerskih organizacija Inicijative mladića. MenCare ima aktivne kampanje i tekuće aktivnosti u više od 25 zemalja na 5 kontinenata.

Partneri Inicijative mladića su takođe uključeni u implementaciju kampanje prevencije nasilja – **REAGUJ LJUDSKI**, koja se fokusira na posmatrače tj. svjedoke nasilja. Kampanja uključuje različite programske i promotivne aktivnosti i uključuje mlade ljude, ali takođe i očeve, trenere, porodice i druge relevantne pojedince i grupe u društvu.

**Uključi pamet.
Isključi ~~hejt~~.**

**Uključi pamet.
Isključi ~~hejt~~.**

Svi smo međusobno različiti.
Zato je važno da naučimo da razumemo jedni druge, da se poštujemo i uvažavamo.
Mržnja nije rešenje.

#UkljuciPamet
IskljuciHejt #bmk

CARE AUSTRIAN DEVELOPMENT COOPERATION OAK FOUNDATION Young Men Initiative smart KOLEKTIV

UKLJUČI PAMET, ISKLJUČI HEJT KAMPANJA

koja se bavi prevencijom ekstremizma i radikalizacije među mlađima. Cilj kampanje je promocija prosocijalnog ponašanja među mladima razbijanjem stereotipa koji uzrokuju ekstremne stavove, postavljanjem i promocijom pozitivnih vrijednosti i ponašanja i stvaranjem sigurnih prostora za mlade.

JESI OK?

Kampanja JESI OK? je usmjerenja na promociju prosocijalnog ponašanja među mladima u srednjim školama. Cilj ove kampanje je promjena kulture u školi, kako bi škola postala podsticajno okruženje za mlade. Kampanja ohrabruje mlade da reaguju: da prepoznaju kada je neko u problemu, da daju savjete svom prijatelju ili prijateljici, kao i da ih uputi da mogu sami da potraže podršku.

Jesi OK?

Ako primjetiš da neko nije OK

1. Pridi i započni razgovor

2. Saslušaj bez osuđivanja

3. Poštuj to što ti se neko povjerio

4. Pruži podršku kao pravi prijatelj

Za sve ostalo tu je
Budi Muško Klub!

#jesiOK

AUSTRALIAN
GOVERNMENT
CO-OPERATION

OAK
FOUNDATION

Young
People
Initiative

smart
KOLEKTIV

Jeste OK:

- Da pitaš kako se neko osjeća
- Pruziš podršku savjetima
- Slušaš bez osuđivanja
- Njeguješ poverenje
- Pokažeš da drug/drugarica nisu sami u problemu
- Uputiš na stručniju pomoć (profesori, psiholozi, Budi Muško Klub)

Jesi OK?

Nije OK:

- ✗ Da ignorisеш ako primjetiš da je neko u problemu
- ✗ Etiketiraš druge na osnovu ...
- ✗ Vrijedas vрšnjake na društvenim mrežama

#jesiOK

AUSTRALIAN
GOVERNMENT
CO-OPERATION

OAK
FOUNDATION

Young
People
Initiative

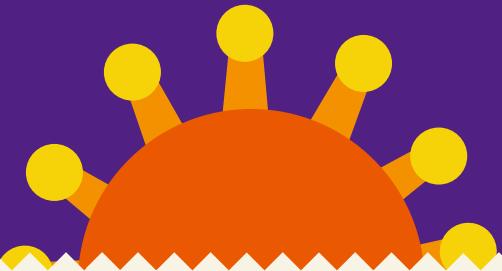
smart
KOLEKTIV

YMI tokom COVID 19 pandemije

Inicijativa mladića je još jednom dokazala da ima elastičan pristup i metodologiju koji je prilagodljiv kontekstu glavnih ciljnih grupa. Izbijanje COVID 19 pandemije početkom 2020. godine, imalo je veliki uticaj na projekat, ali nije zaustavilo aktivnosti. Nasuprot, stvorile su se mogućnosti za inovacije, preispitivanje i korišćenje novih digitalnih rješenja kako bi se stvorili sigurni prostori za mlađe. Budući da su restriktivne mjere na Balkanu u periodu mart-maj 2020. godine bile na visokom nivou, Budi muško klubovi su postali najaktivnije onlajn zajednice mladih ljudi stvarajući na stotine digitalnih rješenja kao što su:

- Onlajn radionice programa Y sa 3.000 srednjoškolaca i srednjoškolki;
- Onlajn događaji sa oko 10.000 učesnika/ca sa temama rodne ravnopravnosti, nenasilja i obrazovanje o životnim vještinama;
- Brojni BMK video snimci kao reakcije na trenutne trendove i pitanja mladih;

- Internet kampanje - fokusirane na prevenciju rodno zasnovanog nasilja, prevenciju COVID 19 i promociju zdravih stilova života sa preko 20.000 mladih;
- Podkasti kao što su „BMK podkast“, „Patlidžani u pidžami“, „Mladost“ i onlajn emisije kao što je „Pričaonica“, stvoreni su da odgovori na trenutne potrebe mladih tokom pandemije;
- Projekat je koristio razne onlajn alate za kreiranje kvizova, izazova i zagonetki koje je tokom karantina igralo više od 5.000 mladih;
- Mentalno zdravlje je postalo još važnije tokom pandemije, tako da je YMI ponudio psihološku i / ili vršnjačku podršku više od 1.000 mladih ljudi kako bi se bavili svojim emocijama, strahovima i svakodnevnim životom.

Future4Youth – Budućnost za mlade

Pokret Future4Youth okupljen oko Inicijative mladića ima za cilj da približi različite glasove civilnog društva, neformalnih grupa građana, roditelja, nastavnika i drugih pristalica oko istog cilja – rješavanja pitanja i zagovaranja prevencije nasilja, rodne ravnopravnosti, životnih vještina i zdravstvenog obrazovanja u školama širom Balkana.

PROMJENA KOJU ŽELIMO DA VIDIMO:

- Programi obrazovanja iz oblasti životnih vještina kao što je Program Y obavezni su u formalnom školskom programu širom regiona Zapadnog Balkana;
- Platforma Future4Youth djeluje kao resursni centar za obrazovanje iz oblasti životnih vještina i zagovarački centar za osnaživanje članova da razmjenjuju iskustva i preduzimaju zajedničke akcije na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou;
- Osnažene zajednice djeluju kao dugoročni agenti promjena za prevenciju nasilja, rodnu ravnopravnost, životne vještine i zdravstveno obrazovanje u školama;
- Promijenjeni stavovi o prevenciji nasilja, rodnoj ravnopravnosti, životnim vještinama i zdravstvenom obrazovanju među mladima na Balkanu;

Želimo da se udružimo sa svim dobromanjernim i posvećenim pojedincima i pojedinckama, organizacijama i institucijama koje razmišljaju slično kao mi, posebno mladima i njihovim roditeljima, nastavnicima, vršnjačkim edukatorima, sportskim i socijalnim radnicima, kao i pedagozima, psihologima, aktivistima i članovima akademске zajednice koji dijele iste vrijednosti i viziju o tome kako postići bolje, pravednije i ravnopravnije društvo.

**Pridruži nam se! – Potpiši deklaraciju
na www.youngmeninitiative.net**

#HealthEducation

#LifeSkills

#GenderEquality

#ViolencePrevention

Join us! It's time for a change!

Partnerske organizacije

Od svog početka, program Inicijativa mladića implementiraju CARE i partnerske organizacije – nevladine organizacije iz regionala. Isprič, CARE je pružao tehničku podršku partnerima vezano za rad sa mladićima, ali tokom godina partnerske organizacije su stekle ekspertsko znanje i iskustvo na ovu temu i oni su postali agenti promjena i lideri u ovoj oblasti intervencije. Oni su postali resursni centri u svojim zemljama i javno priznati kao najvažniji akteri kada je riječ o pitanjima angažovanja muškaraca i dječaka u prevenciji nasilja i promovisanju rodne ravnopravnosti. CARE-ovi partneri su sljedeće organizacije: Status M Zagreb, Centar E8 Beograd, SIT – Centar za savjetovanje i istraživanje i YMCA, Priština, Asocijacija XY Sarajevo, Institut Perpetuum Mobile Banja

Luka, Snaga Mladih Mostar, Sinergija Kosovska Mitrovica i Djeluj za društvo iz Tirane.

Smart Kolektiv, takođe partner na projektu, je neprofitna organizacija specijalizovana u području socijalnog marketinga, sa sjedištem u Beogradu. U okviru Inicijative mladića oni su vodeći facilitator u procesu razvoja kampanje. Oni koriste participativni pristup uključivanjem mlađih ljudi i kombinovanjem njihovih mišljenja i kreativnosti sa mišljenima uključenih profesionalaca. Dokazano je da ova metodologija proizvodi izuzetno uspješne društvene kampanje koje su implementirali partneri Inicijative mladića i članovi i članice BMK-a.

Nagrade

Uspjeh Inicijative mladića takođe je prepoznat od strane međunarodne, kao i nacionalnih zajednica u obliku različitih nagrada:

- **2010 – Najbolja kampanja za promjenu društvenih normi** – Društvo Srbije za odnose sa javnošću
- **2016 – 1. Ron Kovic nagrada za mir na My Hero Međunarodnom filmskom festivalu** za film "Postljeratni mačizam: Budi muško" koju je uradila Thompson Reuters fondacija koja je napravila kratki dokumentarni film o članu BMK iz Banja Luke, Draganu Kisini.
- **2017 – Dobitnik nagrade za inovacije** – Evropska mreža za globalno obrazovanje (Global Education Network Europe)

Linkovi:

www.youngmeninitiative.net

<https://program-y.org/>

FB /youngmeninitiative

IG / ymiinitiative

YT: <https://www.youtube.com/channel/UCZNjJpaZP1hMJOGfPZRl9sw>

Donatori:

Tokom prvih šest godina svog postojanja projekt Inicijativa mladića je bio podržan od strane norveškog Ministarstva vanjskih poslova a u trenutnoj fazi finansiraju ga Austrijska razvojna agencija, Vlada Švajcarske, Oak fondacija i CARE Njemačka.

**CARE INTERNATIONAL
KANCELARIJE NA BALKANU:**

Hasana Kaimije #11
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 33 536 790

Aleja Svetog Save 7a #17
78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 51 258 200
Email: spetkovic@care.ba

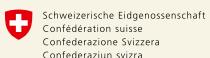
Žarkovačka #48
11000 Beograd, Srbija
Tel: +381 11 3558 802
Email: mstarcevic@care.rs; emilenkovic@care.rs

Gazmend Zajmi #21
10 000 Priština, Kosovo*
Tel: +383 (0) 38 224 779; 222 435
Email: care.kosovo@care.org

Implementira:

Podržali:

With funding from

Partneri:

www.care-balkan.org

www.youngmeninitiative.net